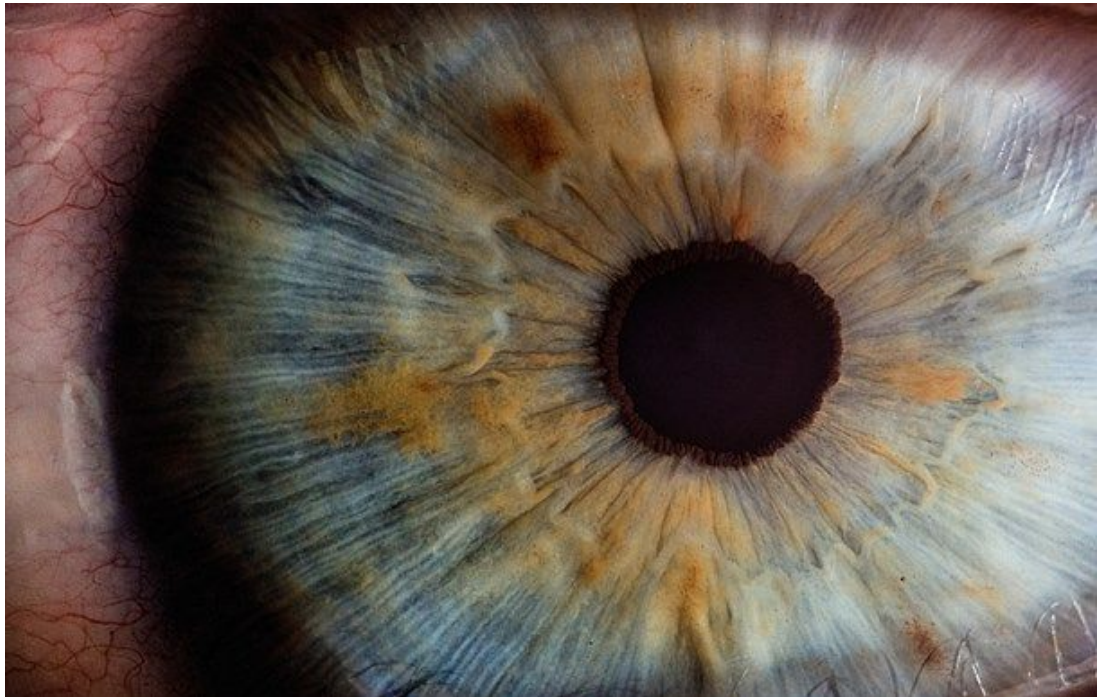

Az Ő Csillagja által csillaggá lenni

2022 év egyetemes imahetének üzenete

írta:

Faust Gyula, vörösberényi református lelkipásztor

Tartalom

A „láttuk az Ő Csillagját” kijelentés több mint (...):	3
A „láttuk az Ő Csillagját” kijelentés biblia-teológiai jelentései:	3
A „láttuk az Ő Csillagját” kijelentés homiletikai és hitvallási jelentései	4
Isten Fiaivá lenni, avagy örökké fénylő csillaggá átváltozni	4
Hol van a zsidók királya, kinek <i>csillagát</i> látván láttuk?	6
Jegyzetek:	7

Az Ő Csillagja által csillaggá lenni

Bibliaolvasás: Mt 2: 1-12.

Ige: „Hol van a zsidók királya, aki megszületett? Mert **láttuk az ő csillagát** (...)?” Máté 2:2.

Lukács evangélista és az apostoli levelek egybehangzó tanúságtételének legtömörebb evangéliumösszefoglalása „az Ő Csillagját láttuk!” hitvallás. Tudjuk, hogy itt elsődlegesen a 2000 évvel ezelőtti Betlehem esti egén látható csillagról van szó, ez a csillag azonban nemcsak az Isten Fia Messiás Jézus csillagja, hanem azzal együtt és egy időben az egy igaz élő Isten Csillagja is! Továbbá ez a csillag nem egy csillag a csillagok közt, hanem világ üdvözítés általi újjáteremtésének látható jele és hódoló imádatra készítő misztériuma.

A „láttuk az Ő Csillagját” kijelentés több mint (...):

1. A „láttuk az Ő Csillagját” kijelentés több mint mártíromság árán is megtartott, valamint a legteljesebb *hódolattal és imádat* (Máté 2: 17) megvallott hitvallás.
2. Több mint újságok címlapjára is írható tényszerű híradás három napkeleti bölcs célba jutott performanszáról, s több mint az elért siker babérjának meglelégedettséggel való átvétele.
3. Több mint egy szokatlan, csodálatos és megmagyarázhatatlan földrajzi, természeti és csillagászati jelenség.
4. Több mint beteljesült prófécia miatti rajongás és egy gyermekkirály előtti tiszteletadás, több mint teológiai felismerés, több, mint a tudományokkal, tudományos elméletekkel, filozófiai, metafizikai eszmefuttatásokkal megragadható és leírható asztronómia és
5. több mint mitikus gyökerekből táplálkozó asztrológia.
6. A „láttuk az Ő Csillagját” kijelentés több mint a művész-világ, a hírességek világa vagy a Guinness rekordokat megdöntők világának élére csillagot, „sztárt” állítani, kinevezni! A „láttuk az Ő Csillagját” kijelentés több mint amikor azt mondjuk, hogy láttuk Hollywood film-csillagját, vagy a film, - és mozi - starok¹ összességének csillagját. Több, mint amikor Jézust a hangzatoság kedvéért *Jesus Christ Superstar* -nak, azaz Jézus Krisztus Szupersztárnak², vagy még magyarabban a (Minden) csillag feletti Jézus Krisztusnak, vagy Szuper³-csillag, azaz a csillagok-Csillaga Jézus Krisztusnak neveznek el, mert ezzel a névvel nemcsak kiemelik őt a csillagok közül, hanem a menny dimenzióiból⁴ a dimenziótlan mélységekbe, e világ csillagjainak sorába is húzzák alá.

A „láttuk az Ő Csillagját” kijelentés biblia-teológiai jelentései:

1. A Szentírás Szentlélek képes beszédével csillagoknak nevezi az istenfiakat,⁵ hasonlóképpen Tírus királyát, felkent oltalmazó kerubnak. Ez 28:12-15.
2. Az Ő Csillagja azt jelenti, hogy az egy igaz élő Istennek Csillagja az Ő egyszülött szerelmetes Fia, az örökkévaló Krisztus,
3. akiben van a mi váltságunk az Ő vére által, bűneinknek bocsánata;
4. Aki képe a láthatatlan Istennek, minden teremtménynek előtte született; Mert Ő benne teremtett minden, ami van a mennyekben és a földön, láthatók és láthatatlanok, akár királyi székek, akár uraságok, akár fejedelemségek, akár hatalmasságok; mindenképp Ő általa és Ő reá nézve teremtettek;
5. És Ő előbb volt mindennél, és minden Ő benne áll fenn.

6. És Ő a feje a testnek, az egyháznak: aki a kezdet, elsősülött a halottak közül; hogy mindenekben Ő legyen az első; Mert tetszett [az Atyának], hogy Őbenne lakozzék az egész teljesség;
7. És hogy Ő általa békéltessen meg (Isten) mindent Magával, békességet szerezvén az Ő keresztyének vére által; Ő általa mindent, ami csak van, akár a földön, akár a mennyekben. Kol 1:14-20. Ő tehát képe a láthatatlan Istennek, „(...) az ő dicsőségének visszatükröződése, és az ő valóságának képmása, aki hatalma szavával tartja fenn a mindenséget (...)!” Zsid 1:3.
8. Az Ő Csillagjának láthatóvá válása az élő Isten apokaliptikus⁶ váltsága, az új teremtésének a misztériuma és titka, melynek mindeneket átlényegítő hatalma az „új ég és új föld”⁷ minden egyes létezőjére kiterjed. Az Ő láthatóvá vált Csillagja tehát maga a Kinyilatkoztatás, az egészen közel jött⁸ hozzánk az örökkévaló Isten Messiás Király általi örök országlása, a mennyeknek országa, mely annyira lenyűgözően fenséges, hogy részünkről való elfogadásának is kizárólag a teljes imádat és hódolat lehet az egyetlen válaszuk. A napkelti bölcsek nemcsak útjuk legvégén hódoltak Isten Csillagja előtt, hanem a meglátás pillanatától kezdve mindvégig. Minden cselekedetük végső célja a lehető legteljesebb imádat és hódolat, mely egyszerre halál és új életre való feltámadás.

A „láttuk az Ő Csillagját” kijelentés homiletikai és hitvallási jelentései

Már az ószövetségi Szentírás képes beszéde, metaforikus nyelve is az örökkévalóságban⁹ fénylő csillagoknak nevezi azokat az értelmeseket¹⁰, akik sokakat az igazságra¹¹ visznek.¹² Ézsaiás próféta pedig elsőnek és mindenekelőtt az Úr szenvedő Szolgájára, a szenvedésre felkent Messiásra vonatkoztatja ezt a dánieli próféciát, mikor is így szól:

„Mert lelke szenvedése folytán látni fog, [és] megelégszik, ismeretével igaz szolgám **sokakat** [צַדִּיק צַדִּיק (cádéq cádóq)] **megigazít**, és vétkeiket ő viseli.” Ézs 53:11.

A „láttuk az Ő Csillagát” bensőséges igaz felismerés, evangéliumként történő tovább mondása, megosztása pedig visszafoghatatlan és fékezhetetlen belső kényszerűség. Átadásának üdvösségünket is befolyásoló egzisztenciális¹³ kényszerűsége¹⁴ tehát az Isten igazságából, örömeiből és szeretetéből fakad, amit az apostol így erősít meg:

„Mert nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk!” Apcs 4:20.

Ugyanennek a kényszerűségnek egy másik és hasonló összefoglalása János tollából így szól:

„Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk, amit szemléltünk és kezünkkel érintettünk az életnek ígéjéről – az élet megjelent, láttuk, tanúbizonyságot teszünk róla, és hirdetjük nektek az örök életet, amely az Atyánál volt, és megjelent nekünk –, amit hallottunk és láttunk, hirdetjük nektek, hogy nektek is közösségek legyen velünk, és pedig a mi közösségünk az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal. És ezeket azért írjuk nektek, hogy örömünk teljes legyen.” 1János 1: 1-4.

A „láttuk az Ő Csillagát” egzisztenciális hitvallásunknak a tétje nem kevesebb mint megmaradni¹⁵ Istenben, örökké¹⁶ fénylő¹⁷ csillaggá történő átváltozásunk céljából, vagy, az Isten ellenes sárkányi erőknek kiszolgáltatottan elbukni¹⁸ és bolygócsillaggá¹⁹ eldeformálódni.

Isten Fiaivá lenni, avagy örökké fénylő csillaggá átváltozni

Isten fiaivá lenni és a Krisztustest élő tagjának lenni ugyanannak a létvalóságnak, a Krisztushoz való hasonulásunknak két megnyilvánulása. Csillag és istenfiúság, a hasonlóvá²⁰ változás értelmében analóg²¹ fogalmak, amit a következő bibliai idézetekkel támasztok alá:

Mikor együtt örvendezének a hajnal²²csillagok²³, és Istennek minden fiai vigadozának? Jób 38:7.

Lőn pedig, hogy egy napon eljövén az Istennek fiai, hogy udvaroljanak az Úr előtt. Eljőve a Sátán is közöttük, hogy udvaroljon az Úr előtt. Jób 2:1.

Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek; Akik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek. Ján 1:12-13.

Mert nyilván nem angyalokat **karolt fel**²⁴, hanem az Ábrahám magvát karolta fel. Annak okáért mindenestől fogva [ὁμοιόω (homoioó) 1) hasonlónak válik, hasonlít, hasonló, hasonlít vkit vmihez, összevet vkit vmivel 2) passzív alak: hasonlónak válik, hasonló] hasonlatosnak kellett lennie az atyjafiaihoz (...). Zsid 2:16-17.

Amikor tehát az Írás, mely szent és felbonthatatlan azt mondja, hogy az Isten Fia Messiás Jézus az Ábrahám magvát karolta fel és tökéletesen hasonlónak lett hozzájuk, akkor ez az egymáshoz hasonulás olyan egyirányú isteni cselekedet, amelynek végső célja az Ábrahám magvának olyan Önmagához való felkarolása²⁵, amiben annak a „hozzá illő társul”²⁶ választás értelmében, az Önmagához való **hasonlónak tétele**²⁷ történik meg!

Csillaggá válni tehát azt jelenti, hogy a „ketten lesznek egy test”²⁸ értelmében Krisztussal egyesülni, Ő hozzá hasonulva Krisztusivá lenni, méghozzá két önálló létező egymástól elválaszthatatlan egységében.

Az istenfiúság az örökkévalóságra vonatkozó állapot és tisztség

Jézus mondja a jobbkeze felől állított népének:

- „Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, amely számotokra készítettett a világ megalapítása óta!” Máté 25: 34.

A beszéd formájából egyértelmű, hogy az örök mennyei örökség az Isten fiait illeti meg! Az istenfiúság tehát az örökkévalóságra vonatkozó állapot és tisztség, hiszen Isten a gonoszok ítéletét a Krisztussal együtt a fiaira bízta:

„Hányszor aluszik el a gonoszok szövétneke, és jó rájuk az ő veszedelmük! [Hányszor] osztogatja részüket haragjában. Olyanok lesznek, mint a pozdorja a szél előtt, és mint a polyva, amelyet forgószél ragad el. Isten az ő fiai számára tartja fenn annak büntetését. Megfizet neki, hogy megérzi majd.” Jób 21:17-19.

És íme kiáltott a két ördögös²⁹ mondván: Mi közünk te veled Jézus, Istennek fia? Azért jöttél ide, hogy idő előtt meggyötörj³⁰ minket? Máté 8:29.

„Bizony mondom nektek, hogy ti, akik követtetek engem, az újjá születéskor, amikor az embernek Fia beül az ő dicsőségének királyi székébe, ti is beültök majd tizenkét királyi székbe, és ítéletek az Izrael tizenkét nemzetségét.” Máté 19:28 és Luk 22:30.

„Nem tudjátok-e, hogy a szentek a világot ítélik meg? És ha ti ítéletek meg a világot, méltatlanok vagytok-e a legkisebb dolgokban való ítéletekre? Nem tudjátok-e, hogy angyalokat fogunk ítélni, nemhogy életszükségre való dolgokat?” 1Kor 6:2-3.

„És aki győz, és aki mindvégig megőrzi az én cselekedeteimet, annak hatalmat adok a pogányokon; És uralkodik rajtuk vasvesszővel, mint a fazekas edényei széttöretnek; amiképpen én is vettem az én Atyámtól: És adom annak a hajnalcsillagot.” Jel 2:26-28.

„Láttuk az Ő Csillagát!” hitvallásos kijelentés azt jelenti, hogy megérkeztünk a „hol van” kérdés valóságába és beléptünk az Isten általa fetárult igazságába és valóságába és az Ő világához tartozóvá lettünk mindörökre.

Hol van a zsidók királya, kinek *csillagát* látván láttuk?

A válasz az apostol által így szól:

„Mert ő benne élünk, mozgunk és vagyunk; (...) mert az ő nemzetsége is vagyunk.” Apcs 17:28. „Mert noha megfeszítettett erőtelenségből, mindazáltal él Istennek hatalmából. És noha mi erőtelenek vagyunk benne, de vele együtt élünk (...) Isten erejéből. 2Kor 13:4. Áldott Úr Jézus Krisztus! Hatalmad Szavával karolj fel és teremts újjá engem!” Ámen.

Jegyzetek:

¹ Star angolul csillag

² A wikipedia szerint A Jézus Krisztus Szupersztár (eredeti címén Jesus Christ Superstar) 1973-ban bemutatott Oscar-díjra jelölt amerikai musicalfilm Norman Jewison rendezésében, Tim Rice és Andrew Lloyd Webber azonos című rockoperájának adaptációja. A két főszereplőt, Ted Neeleyt és Carl Andersont 1974-ben alakításukért Golden Globe-díjra jelölték. A film Jézus életének utolsó pár napját mutatja be, modern látványvilág és képi eszközök segítségével, Júdás tragikus alakjára összpontosítva.

³ Super latinul: felett.

⁴ Dimenzió, azaz minden létező és lehetséges kiterjedés.

⁵ Mikor együtt örvendezének a hajnalsillagok, és Istennek minden fiai vigadozának? Jób 38:7. És aki győz, és aki mindvégig megőrzi az én cselekedeteimet, annak hatalmat adok a pogányokon; És uralkodik rajtuk vasvesszővel, mint a fazekas edényei széttöretnek; amiképpen én is vettem az én Atyámtól: És adom annak a hajnalsillagot. Jel 2:26-28.

⁶ Leleplezett és mégis rejtve maradó váltság!

⁷ De új eget és új földet várunk az ő ígérete szerint, amelyekben igazság lakozik. 2Pét 3:13. Ezután láték új eget és új földet; mert az első ég és az első föld elmúlt vala; és a tenger többé nem vala. Jel 21:1.

⁸ ἐγγίζω (eggidzó) 1) közeledik, közel jön, eljön 2) eljut, odajut 3) közel van, itt van! Mt 4:17;

⁹ עַד ('ad) 1) örökkévalóság, folytonos létezés Etimológia: hímnemű főnév (nomen masculinum) a אָדָה ('ádáh) első alapjelentéséből:

I. alapjelentés Kal 1) előrenyomul, előrejut, halad Hifil 1) levesz, levetkőz (ti. ruhát)

II. II. alapjelentés Kal 1) díszít, felékesít, felékesíti magát, beborítja magát vmivel.

עֹלָם עוֹלָם ('ólám 'ólám) 1) hajdankor, régmúlt, ősidő, őskor 2) mindig, mindörökké (tartó), egy életen át (tartó), folyton, örökös 3) tagadószóval: soha 4) (világ)korszak, időszak, örökkévalóság.

¹⁰ שָׁכַל (sákal) I. alapjelentés Kal 1) okosan, körültekintően, meggondoltan, megfontoltan cselekszik Piél 1) megfontoltan, előrelátóan tesz valamit Hifil 1) megnéz, meg szemlél, megvizsgál 2) fontolóra vesz, mérlegel, tépelődik 3) belátása van vmire, ösztönös megérzése van vmiről (ti. Isten ajándékaként) 4) tanít, értelmessé tesz, belátóvá tesz, megérzést ad vmiről 5) okosan, körültekintően, meggondoltan, megfontoltan cselekszik 6) sikeresnek, szerencsésnek lenni, boldogul, jó előmenetelt tanúsít 7) felvirágoztat, szerencsésé tesz, jó előmenetelt ad.

¹¹ צָדֵק צָדֵק (cádéq cádóq) Kal 1) igaza van vkinek (ti. egy peres ügyben), jogosan cselekszik 2) igazolva lenni, (meg)indokolva lenni 3) igaznak, jogosnak, jogszerűnek, törvényszerűnek lenni (ti. Isten szemszögéből) 4) igaznak nyilvánít Nifal 1) jogszerűnek, törvényesnek nyilvánítják Piél 1) igazol, megigazít, igaznak, ártatlannak nyilvánít Hifil 1) igazságot tesz 2) igaznak nyilvánít, felment, igazat ad 3) igazol 4) megigazít, igazságossá tesz Hitpaél 1) igazolja magát.

¹² Az értelmesekek pedig fénylenek, mint az égnek fényessége; és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok örökkön örökké. Dán 12:3.

¹³ Mert valaki szégyell engem és az én beszédemet, az embernek Fia is szégyellni fogja azt, mikor eljő az ő dicsőségével, és az Atyáéval és a szent angyalokéval. Luk 9:26; Vö.: Márk 8:38. Valaki azért vallást tesz én rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt; Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei Atyám előtt. Máté 10:32-33; Vö.: Luk 12:8-9; Róm 10:8-11. „Aki győz, az fehér ruhákba öltözik; és nem törölöm ki annak nevét az élet könyvéből, és vallást teszek annak nevével az én Atyám előtt és az ő angyalai előtt.” Jel 3:5.

¹⁴ Ezért azt gondoltam (mondtam): Nem emlékezem róla, és nem szólok többé az ő nevében. De mintha égő tűz volna szívemben, a csontjaimba rekesztve; erőlködöm, hogy elviseljem, de nem tehetem. Jeremiás 20: 9.

¹⁵ És mi láttuk és bizonyosságot teszünk, hogy az Atya elküldte a Fiút a világ üdvözítőjéül. Aki vallja, hogy Jézus az Istennek Fia, az Isten megmarad abban, és ő [is] az Istenben. És mi megismertük és elhittük az Istennek irántunk való szeretetét. Az Isten szeretet; és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten [is] ő benne. 1Ján 4:14-16.

¹⁶ Az értelmesekek pedig fénylenek, mint az égnek fényessége; és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok örökkön örökké. Dán 12:3. Az örökkön עֹלָם עֹלָם ('ólám 'ólám)] héber kifejezésnek az עֹלָם ('álám) alapjelentéséből származik.

I. alapjelentés Kal 1) elrejt, eltítkol Nifal 1) elrejtetik, elrejtőzik Hifil 1) elrejt, elutasít (ti. 'szemét elrejtí tőle') Hitpaél 1) elrejtőzik, rejtőzködik

II. II. alapjelentés A bibliai héberben csak származékszavak formájában használatos 1) rokon nyelvekben: erős (arámi), kéjvagyó (arab) 2) bibliai héber származékai: עֵלֶם ('elem) 1) serdülő fiú, fiatalember, fickó], [עֲלֵמָה ('alémáh) 1) (szexuálisan érett, tehát házasulandó korú, de bibliai kultúrában még szűz) lány, fiatal hölgy, „kisasszony”, [עֲלֻמִּים ('álummím) 1) ifjúság, fiatalok, fiatalos erő]

III. III. alapjelentés A bibliai héberben csak származékszavak képzéséhez használatos 1) rokon nyelvekben: ismeretlen 2) bibliai héber származékai: עֵלֹם ('élóm) 1) hajdankor, régmúlt, ősidő, őskor 2) mindig, mindörökké (tartó), egy életen át (tartó), folyton, örökös 3) tagadószóval: soha 4) (világ)korszak, időszak, örökkévalóság.

¹⁷ Hogy legyenek feddhetetlenek és tiszták, Istennek szeplőtlen gyermekei az elfordult és elvetemedett nemzetség közepette, kik között fényletek, mint csillagok e világon. Fil 2:15.

¹⁸ Láttaték más jel is az égben, és íme [vala] egy nagy veres sárkány, akinek hét feje vala és tíz szarva, és az ő fejeiben hét korona; És a farka utána vonszá az ég csillagainak harmadrészét, és a földre veté azokat; és álla az a sárkány a szülő asszony elé, hogy mikor szül, annak fiát megegye. Jel 12:3-4.

¹⁹ Tengernek megvadult hajjai, a maguk rúttságát tajtékozzák; tévelygő csillagok, akiknek a sötétség homálya van fenntartva örökre. Júd 1:13. A tévelygő, bolyongó görög megfelelője: **πλανήτης**, **Gen: -ου** (planétész ú) 1) bolyongó, vándorló 2) ἀστὲρες πλανῆται bolygók 2) LXX bujdosó, kóborló.

²⁰ **ὁμοίω** (homoió) 1) hasonlónvá válik, hasonlít, hasonló 2) hasonlít vkit vmihez, összevet vkit vmivel

²¹ **Analóg:** hasonló, valamivel bizonyos szempontból egyező, annak megfelelő. A szó a görög **ἀνάλογος** (ánálogosz) szóból származik, amelynek jelentése: arányos, megfelelő, hasonló.

²² **בֹּקֶר** (bóqer) 1) reggel, hajnal 2) másnap reggel Etimológia: hímnemű főnév (nomen masculinum) a [**בָּקָר** (báqar) Piél 1) keres, kutat, vizsgálódik, tudakozódik 2) megfontol, tekintetbe vesz, töpreng, szemlélődik, mereng Etimológia: ige (verbum). Rokon nyelvi (etióp, arab), vélhetően eredeti alapjelentése: 'megoszt', 'eloszt', 'kettéhasít'] -ből. A kifejezés valószínűleg a gyök eredeti alapjelentéséből alakult ki (ti. a fény behasít az sötétségbe). Ejtsd: bóker.

²³ **כֹּכַב** (kókáb) 1) csillag Etimológia: hímnemű főnév (nomen masculinum) egy, a bibliai héberben csak származékszavak képzéséhez használatos gyökből (כבב), melynek rokon nyelvi (arab) jelentése: 'gombolyít', 'gömbölyűnek lenni', 'társulni (csillagképpé)'. Ejtsd: kóháv.

²⁴ Felkarolni görögül **ἐπιλαμβάνομαι** (epilambanomai) 1) megfog, megragad 2) elfog, hatalmába kerít 3) (kézen) fog 4) elnyer, elér vmit 5) felkarol vkit, párját fogja, gondját viseli vkinek

²⁵ **ἐπιλαμβάνομαι** (epilambanomai) 1) megfog, megragad 2) elfog, hatalmába kerít 3) (kézen) fog 4) elnyer, elér vmit 5) felkarol vkit, párját fogja, gondját viseli vkinek.

²⁶ És monda az Úr Isten: Nem jó az embernek egyedül lenni; szerzek neki segítő társat, hozzá illőt. 1Móz 2:18.

²⁷ **פָּעַל** ('ásáh) I. alapjelentés Kal 1) **tesz:** tesz vmit, tesz vhogyan, cselekszik, dolgozik, munkálkodik, megmunkál vmit, kijelöl, kinevez (**1Sám 12:6**), bánik vhogyan vkivel, tanúsít vki iránt vmit, gyakorol (pl. kegyelmet, irgalmat, ténykedik, tevékenykedik, végrehajt, megvalósít, hatást gyakorol (ti. Isten) 2) csinál: csinál, **teremt**, létrehoz, hat, **hatást gyakorol**, megtesz vmit vkiért, szerez, megszerez vmit vkinek (pl. hírnevet, új szívet, háborúságot, békét), megköt (pl. szerződést, egyezséget), terem (szó szerint: gyümölcsöt csinál), elkészít, előkészít (pl. ételt, áldozatot), bemutat (pl. áldozatot), megcsinál, elrendez, rendbe szed (pl. **2Sám 19:25**), megrendez (pl. ünnepséget), előteremt, megszerez (pl. pénzt, anyagi javakat), megtesz vmivé, kijelöl, elrendel (pl. szolgálati tisztséget), véghezvisz (pl. az Úr, szabadtást), használ vmire (**1Sám 8:16**), eltölt vhogyan (pl. időt) Nifal 1) elkészítettik, elkészíthető, elvégeztetik, végrehajtatik, megünnepeltetik (pl. ünnepség), használtatik vmire 2) tétetik, vagyis történik 3) tiltószóval: nem tétetik, vagyis nem tehető, tilos Pual 1) készül, **formáltatik** II. alapjelentés Piél 1) szorongat, markolászik, nyomkod, nyomorgat (a kései héberben: kényszerít)

²⁸ Annak okáért elhagyja a férfit az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté. 1Móz 2:24; Vö.: Máté 19:5; Márk 10:7-8; Ef 5:30-32.

²⁹ **δαμονίζομαι** (daimonidzomai) 1) tisztátalan, gonosz szellem/démon van benne 2) démon gyöttri, démontól van megszállva. Máté 8:28.

³⁰ **ἡ βάσανος**, -ου (hé baszanosz ú) kín, gyötrelm, szenvedés. **βασανίζω** (baszanidzó) 1) kínoz, gyötör, zaklat 2) passzív forma: kínlódik, gyötrődik, küszködik, szenved 3) passzív forma: hánykolódik, hányják-vetik (a hullámok)